

ACTIVITEITENVERSLAG

2009

Vlaamse
Centrale Autoriteit
Adoptie

INHOUDSTAFEL

Adoptie in een veranderende wereld

1. De Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie	p.6
2. Informatieverstrekking	p.8
3. Interlandelijke adoptie	p.9
3.1 Voorbereiding	p.10
3.1.1 Voorbereiding op adoptie van een niet-gekend kind	p.10
3.1.2 Voorbereiding op adoptie van een gekend kind	p.10
3.2 Maatschappelijk onderzoek	p.11
3.2.1 Wachtijd en duur van de geschiktheidsprocedure	p.11
3.2.2 Adviezen	p.11
3.2.3 Geschiktheidsvonnissen	p.12
3.3 Bemiddeling	p.12
3.3.1 Adoptiekinderen aangekomen na bemiddeling door erkende adoptiediensten	p.13
3.3.2 Zelfstandige adoptiedossiers	p.20
3.4 Trefgroepen en Steunpunt Nazorg Adoptie	p.22
3.5 Bewaring en inzage van adoptiedossiers	p.22
4. Binnenlandse adoptie	p.25
4.1 Aanmelding	p.25
4.2 Voorbereiding	p.25
4.3 Maatschappelijk onderzoek en plaatsing	p.26
4.4 Inzage in adoptiedossiers	p.27
5. Kenmerken van de aanmeldingen / gerealiseerde adopties	p.28
5.1 Aanmeldingen	p.28
5.2 Leeftijd kandidaat-adoptanten	p.28
5.3 Gezinssituatie kandidaat-adoptanten	p.28
5.4 Leeftijd adoptiekinderen	p.29
6. Erkenning en subsidiëring	p.31
6.1 Voorbereidingscentra	p.31
6.2 Diensten voor maatschappelijk onderzoek	p.31
6.3 Adoptiediensten voor interlandelijke adoptie	p.31
6.4 Subsidie gewezen DAC-statuut	p.31
6.5 Steunpunt Nazorg Adoptie	p.31
6.6 Projecten-partnerships	p.31
7. Samenwerkingsverbanden	p.32
8. Buitenlandse delegaties / missies	p.34

ADOPTIE IN EEN VERANDERENDE WERELD

Dorine Chamon
Vlaams adoptieambtenaar

Eind 2009 werd de aftrap gegeven voor een Staten-Generaal rond interlandelijke adoptie, op aangeven van minister Vandeurzen. Bij die gelegenheid kwam Nigel Cantwell de principes van het Haags Adoptieverdrag nog eens in de verf zetten.

Voor de Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie (VCA) is dit verdrag en de manier waarop het in onze Belgische wetgeving werd geïmplementeerd, het kader waarbinnen we nieuwe adoptiesamenwerkingen beoordelen en afsluiten. Samenwerking loopt het vlotst met herkomstlanden die het Haags Adoptieverdrag ratificeerden. Ook daar is echter nog de nodige alertheid vereist, omdat niet altijd de overheidsstructuren operationeel zijn of alle bepalingen volledig gevolgd worden.

Adoptiesamenwerkingen met landen die dit verdrag niet ratificeerden, zijn veel moeilijker te realiseren en vragen veel inspanningen, zowel in het herkomstland als in België. Deze landen hebben vaak een wetgeving die voorbijgaat aan een aantal essentiële principes uit het Haags Verdrag of kijken op een totaal andere manier naar de begrippen adoptabiliteit en subsidiariteit, professionele matching, uitwisseling ouder- en kinddossier tussen autoriteiten en dies meer.

Ondertussen blijft het een bezorgdheid voor de VCA dat het aantal kandidaat-adoptanten veel groter is dan het aantal kinderen dat in aanmerking komt voor interlandelijke adoptie. Momenteel zijn er honderden kandidaten met een geschiktheidsvonnis die geconfronteerd worden met lange wachttijden bij de adoptiediensten. Omdat voor een aantal van deze ouders de geldigheidsduur van 3 jaar verbonden aan hun geschiktheidsvonnis dreigde te verlopen, werd een wetwijziging doorgevoerd om de geldigheid op 4 jaar te brengen, verlengbaar met 2 jaar.

Alhoewel voor de 2de keer op rij meer kinderen via interlandelijke adoptie in Vlaanderen een thuis vonden, mag men niet verwachten dat dit ook de volgende jaren zal stijgen en de kloof gedicht zal worden. Hiervoor baseren we ons op de wereldwijde daling van het aantal interlandelijk geadopteerde kinderen. Het is een uitdaging voor de komende jaren om maatregelen te treffen aan het prille begin van de adoptieprocedure zodat elke kandidaat met een geschiktheidsvonnis binnen een redelijke termijn de zorg voor een kind kan opnemen.

1. DE VLAAMSE CENTRALE AUTORITEIT INZAKE ADOPTIE

Het team van de VCA, onder leiding van de Vlaamse adoptieambtenaar, Dorine Chamon, werd in de loop van 2009 uitgebreid. Theoretisch zal de VCA het jaar 2010 ingaan, bij volledige personeelsbezetting, met een equivalent van bijna 8 voltijdse banen.

In 2009 maakten 9 mensen, al dan niet tijdelijk en al dan niet deeltijds, deel uit van de VCA: Belinda Beerens (trajectbegeleider zelfstandige adoptie), Dorine Chamon (Vlaams adoptieambtenaar), Marleen Debelder (trajectbegeleider), Christel De Bondt (administratief medewerker), Ann Desmet (trajectbegeleider), Ankie Vandekerckhove (beleidsmedewerker), An Rimez (juriste), Kristof Devuyst (sectormanager/budgethouder) en Jan Van Braeckel (kwaliteitsambtenaar).

De VCA is verantwoordelijk voor de volgende opdrachten*:

- **informatie verstrekken:** over alle aspecten van adoptie aan alle geïnteresseerden (kandidaat-adoptanten (KA's), binnenlandse en buitenlandse overheden);
- **trajectbegeleiding van de KA's:** registratie van de aanmeldingen, doorverwijzing naar de voorbereidingscentra, diensten voor maatschappelijk onderzoek, verzenden van gezinsrapporten naar de jeugdrechtbanken, verzenden van geschiktheidsvonnis en verslag Openbaar Ministerie naar herkomstland (al dan niet via de adoptiedienst), goedkeuring kindtoewijzing, ontvangst van de geregistreerde erkenningen, archiveren van het dossier voor inzage door de geadopteerde;
- **kanaalcontrole en samenwerking herkomstlanden:** goedkeuring van kanalen (van adoptiediensten of zelfstandige adoptanten) en samenwerking uitbouwen met de buitenlandse overheden, zodat bij interlandelijke adopties het belang van het kind en zijn fundamentele rechten worden gewaarborgd en de rechtsregels van de gemeenschappen, federale en internationale overheden worden gerespecteerd;

- **adoptiebemiddeling begeleiden en verbeteren:** erkende adoptiediensten begeleiden bij het tot stand brengen van een samenwerkingsverband in het buitenland, concrete bemiddelingsprocedures ontwikkelen en de concrete adoptiebemiddeling evalueren en verbeteren;
- **erkenning voorzieningen:** advies uitbrengen met betrekking tot de verlenging, intrekking of schorsing van de erkenning van een voorbereidingscentrum, een dienst voor maatschappelijk onderzoek inzake interlandelijke adoptie of een adoptiedienst;
- **werkafspraken maken met de federale overheid en met andere gemeenschappen;**
- **ontwikkelen of ondersteunen van programma's in binnen- en buitenland** die de doelstellingen ondersteunen van het Haags Verdrag en van het Internationaal Verdrag van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind, door België geratificeerd en goedgekeurd bij de wet van 25 november 1991;
- **overleg plegen met de adoptiesector:** structureel overleg organiseren tussen alle betrokken partners uit het adoptie-

werkveld, namelijk de voorbereidingscentra, de diensten voor maatschappelijk onderzoek inzake interlandelijke adoptie, de adoptiediensten, het Steunpunt Nazorg Adoptie en erkende trefgroepen.

Daarnaast worden aan de Vlaamse adoptieambtenaar de volgende taken toevertrouwd**:

- **alle adoptiedossiers bewaren;**
- **inzage** in de adoptiedossiers verlenen;
- **bijstand** verlenen aan geadopteerden die op zoek zijn naar gegevens over hun adoptiedossier en eventueel ter zake zelf actie ondernemen.

Om deze opdrachten te vervullen kreeg elk van de teamleden een duidelijke taakafbakening en eigen verantwoordelijkheden onder de eindverantwoordelijkheid van de Vlaamse adoptieambtenaar.

De activiteiten van de VCA in 2009 hielden voornamelijk verband met interlandelijke adoptie (zowel via adoptiediensten als zelfstandige adoptie). Wat de binnenlandse adoptie betreft werden minder initiatieven ontplooid.

* *artikel 19 van het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen*

** *artikel 20 van het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen*

2. INFORMATIEVERSTREKING

De VCA is voor Vlaanderen het eerste aanspreekpunt voor iedereen die informatie wenst over binnenlandse of interlandelijke adoptie van minderjarigen. Deze informatieverstrekking is een belangrijk deel van de werking. De grootste doelgroep zijn de kandidaat-adoptieouders. Zij wensen zowel algemene informatie bij het opstarten van een adoptieprocedure als nadien specifieke toelichting bij de stand van zaken of de verdere stappen in hun individueel adoptieparcours. Daarnaast komen er ook vragen van geadopteerden, pers, adoptieouders, afstandsouders en allerlei andere personen en instanties. De informatieverstrekking aan kandidaat-adoptieouders gebeurt voornamelijk door het verspreiden van informatiebrochures en webinfo, telefonische permanentie en trajectbegeleiding.

Een algemene informatiebrochure, opgesteld in 2006 in samenwerking met de Centrale Autoriteit van de Franse Gemeenschap (ACC) en de Federale Centrale Autoriteit (FCA), beschrijft de juridische achtergrond en de procedures voor zowel binnenlandse als interlandelijke adoptie. De kandidaten vinden er ook de adressen van alle overheidsinstanties en erkende voorzieningen waar zij terecht kunnen voor nadere informatie en begeleiding. De Nederlandstalige versie wordt zowel door de VCA als door de FCA verspreid.

Kandidaten die interlandelijk wensen te adopteren en zich hiervoor aanmelden bij de VCA, krijgen daarnaast nog een zeer uitgebreide informatiemap 'interlandelijke adoptie'. Hierin vinden de kandidaten zowel informatie over adoptie op zich als over de verschillende stappen in de geschiktheidsprocedure en de organisaties die hierbij betrokken zijn. De adoptiediensten en de landen waarvoor zij bemiddelen, komen ook uitgebreid aan bod.

Kandidaten vinden er per land niet alleen een raming van de kosten die adoptie met zich meebrengt, maar ook een overzicht van de voorwaarden die door het herkomstland gesteld worden aan kandidaat-adoptieouders en een overzicht van de procedure die in het land zelf wordt doorlopen voordat een adoptie tot stand komt. Dit losbladig informatie-instrument wordt regelmatig geactualiseerd.

De VCA werkte ook een vademecum uit specifiek voor de zelfstandige adoptieprocedure. Het is een leidraad voor KA's die in het buitenland eigen contacten hebben, om een adoptie te realiseren zonder tussenkomst van een erkende adoptiedienst. Het vademecum bevat eveneens informatie over de erkenningsprocedure bij de FCA.

Naast de papieren informatiedragers verzorgt de VCA ook het luik 'adoptie' op de website van Kind en Gezin, dat zich tot een ruimer publiek richt.

De trajectbegeleiders verzorgen de telefoonpermanentie gedurende 4 halve dagen per week en beantwoorden de vragen die per post of per e-mail worden gesteld door een verscheidenheid aan personen en instanties. Zij behandelen onder meer de aanmeldingen voor binnenlandse of buitenlandse adoptie, adoptie via een adoptiedienst of zelfstandige adoptie. Dit doen ze zo veel mogelijk digitaal. Deze vorm van communicatie zorgt voor een snelle afhandeling van vragen en acties met betrekking tot de adoptiedossiers. Om de opvolging van de dossiers nog verder te optimaliseren werd een ICT-instrument ontwikkeld waar eind 2009 de eerste gegevens konden worden ingebracht. In 2010 zal dit instrument ook bruikbaar zijn voor de trajectbegeleiding van zelfstandige adoptiedossiers.

3. INTERLANDELIJKE ADOPTIE

In Vlaanderen zien we, het zoveelste jaar op rij, dat het aantal kandidaten die een kind wensen te adopteren, het aantal in dat jaar interlandelijk geadopteerde kinderen overstijgt. Over de jaren 2006 tot en met 2009 kregen 1421 kandidaten een geschiktheidsvonnissen voor interlandelijke adoptie. In diezelfde jaren kwamen 794 kinderen aan. Heel wat van deze kinderen vonden een thuis bij een gezin dat nog een beginseltoestemming onder de vorige regelgeving kreeg, wat het probleem duidelijk maakt. Honderden kandidaten met een geschiktheidsvonnissen konden nog geen kind in hun gezin verwelkomen.

Elk jaar wordt de groep wachtende kandidaten met een geschiktheidsvonnissen groter.

Hieronder volgt een overzicht van de cijfers bij de verschillende stappen in de procedure.

In 2009 zien we eenzelfde instroom van kandidaten als in 2008. Het aantal uitgereikte attesten van voorbereiding ligt echter 1/4 lager dan in 2008. De diensten die de voorbereiding verzorgen merken dat zeer veel kandidaten zich wel inschrijven maar niet komen opdagen of afhaken na de eerste bijeenkomst en dus geen attest krijgen. Eenzelfde daling zien we bij de tussenvonnissen.

Het feit dat in 2009 slechts 362 maatschappelijk onderzoeken werden gerealiseerd tegenover 601 in 2008, heeft te maken met de wegwerking van de volledige wachtlijsten in de loop van 2008.

Ook dit jaar zijn er meer kinderen aangekomen dan het jaar voordien.

Overzicht cijfers

	2005*	2006	2007	2008	2009
Aanmeldingen	626	884	831	597	592
Vorbereidingen ⁽¹⁾	377	613	482	440	331
Tussenvonnissen		604	595	466	358
Maatschappelijk onderzoeken ⁽²⁾	288	403	500	601	362
Geschiktheidsvonnissen ⁽³⁾	233	297	428	422	274
Aangekomen kinderen	172	162	176	210	244
Erkenning en registratie ⁽⁴⁾		179	155	186	209

3.1 Overzicht cijfers interlandelijke adoptie

Bron: VCA Adoptie

* Op 1 september 2005 trad de nieuwe adoptiewet in werking waardoor de eerste erkenningen en registraties pas in 2006 gerealiseerd werden

(1) Het betreft de uitgereikte attesten van voorbereiding (vorbereiding is enkel nodig voor 1ste adoptie)

(2) Het betreft het aantal gerealiseerde maatschappelijk onderzoeken door een dienst voor maatschappelijk onderzoek

(3) Het betreft het aantal door de jeugdrechtbank uitgesproken geschiktheidsvonnissen die de VCA ontvangen heeft via de FCA (voor 2009 ontvangen op 1 maart 2010. 2005 geeft een gecombineerd cijfer van beginseltoestemming met 24 geschiktheidsvonnissen na het in voege treden van de nieuwe wet in september 2005)

(4) Het betreft het aantal registraties van de erkenningen van interlandelijke adopties waarover de VCA door de FCA werd ingelicht. Volgens de website van de FCA gebeurden 253 erkenningen, maar de VCA ontving deze niet allemaal (de FCA rekent erkenningen per kind, de VCA per adoptie, siblings kunnen hier dus ook een verschil maken)

3.1 VOORBEREIDING

3.1.1 VOORBEREIDING OP ADOPTIE VAN EEN NIET-GEKEND KIND

De VCA erkent en subsidieert VCOK en TRIOBLA als voorbereidingscentra voor interlandelijke adoptie waar KA's een verplichte vorming van 20 uur volgen. Met deze centra had de VCA overleg op 12 februari en op 24 september 2009.

De voorbereidingscentra weven de adoptiedriehoek (geboortelouder - adoptiekind - adoptielouder) als rode draad door het voorbereidingsprogramma. Zij trachten voor de KA's zo realistisch mogelijk te schetsen wat de adoptie van een kind uit het buitenland inhoudt. Daarnaast geven zij ook informatie over het verloop van de procedure en over de mogelijkheden voor interlandelijke adoptie wereldwijd.

Het aantal afgeronde voorbereidingen betreft in alle gevallen eerste adopties. In tegenstelling tot de procedure in de Franse Gemeenschap moeten KA's die zich bij de VCA aanmelden voor een tweede of volgende adoptieprocedure, niet opnieuw een voorbereidingscursus volgen, maar krijgen zij een nieuw attest van het voorbereidingscentrum waar ze de voorbereiding op de eerste adoptieprocedure hebben gevolgd.

3.1.2 VOORBEREIDING OP ADOPTIE VAN EEN GEKEND KIND

De aanpak van de VCA bij de voorbereiding op de adoptie van gekende kinderen werd in 2009 aangepast.

Meestal gaat het hier om intrafamiliale adopties waarbij een van beide KA's verwant is aan het kind dat zij wensen te adopteren. Deze situaties zijn vaak zo specifiek dat de uitleg van het juridisch kader voor adoptie van gekende kinderen in zijn algemeenheid weinig opleverde. In januari 2009 werd voor de laatste keer het algemene gedeelte in een groepsessie gebracht. Iedereen die een gekend kind wenst te adopteren wordt sindsdien indi-

vidueel benaderd. De VCA stuurt de kandidaten een uitgebreide vragenlijst toe. Na ontvangst van de ingevulde vragenlijst is het soms al duidelijk dat de gewenste adoptie nooit gerealiseerd zal kunnen worden binnen het kader van de huidige wetgeving (vanwege gekende problemen in het land van herkomst, motivatie voor de adoptie en de situatie van het te adopteren kind dat vaak nog leeft bij ouders of familieleden ter plaatse). Deze kandidaten worden hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht en kunnen indien gewenst een individueel gesprek vragen bij de VCA voor bijkomende informatie.

De andere kandidaten worden uitgenodigd voor een onderhoud waarbij de VCA hen uitleg geeft over de adoptieprocedure en hen verder bevraagt over hun adoptieproject en een eerste inschatting maakt van de slaagkansen.

Als er op het eerste gezicht juridisch geen obstakels zijn, verwijst de VCA deze KA's door naar een voorbereidingsprogramma gegeven door VCOK, waarin vooral aandacht wordt besteed aan de eigenheid van adoptie en de betekenis ervan voor de drie betrokken partijen, namelijk de geboortelouder(s), het adoptiekind en de adoptielouder(s), binnen deze specifieke adoptiecontext. Als het adoptieproject echter geen enkele slaagkans heeft, deelt de VCA de mensen mee dat het weinig zin heeft om deel te nemen aan het voorbereidingsprogramma. De VCA verleent deze service aan zelfstandige kandidaten voor de adoptie van een gekend kind omdat zij wil vermijden dat er hooggespannen maar onrealistische verwachtingen ontstaan, zowel bij het kind als bij zijn familie. Vermits de VCA op dit punt in de procedure niet de bevoegdheid heeft om mensen de toegang tot het voorbereidingsprogramma te ontzeggen, kan zij niet vermijden dat kandidaten, ondanks alles, beslissen om verder te gaan en deelnemen aan het voorbereidingsprogramma.

3.2 MAATSCHAPPELIJK ONDERZOEK

In het kader van de geschiktheidsprocedure beveelt de jeugdrechtbank een maatschappelijk onderzoek. De bevoegdheid voor de uitvoering van dit onderzoek berust bij de VCA, die de dispatching op zich neemt naar de diensten voor maatschappelijk onderzoek (DMO's) die bij besluit van de Vlaamse Regering hiervoor de aangewezen instanties zijn. De werkwijze van de DMO's die dateert van voor de wet van 2005, werd constant bijgestuurd en geoptimaliseerd. Het draaiboek dat zij hanteren wordt na elk overleg geüpdatet en blijft een onmisbaar instrument voor de eenvormige uitvoering van het maatschappelijk onderzoek. Overlegmomenten met de coördinatoren van de DMO's vonden plaats op 19 januari, 9 maart, 18 mei en 14 september 2009.

3.2.1 WACHTTIJD EN DUUR VAN DE GESCHIKTHEIDSPROCEDURE

In 2009 werd een kwart minder tussenvonnissen geveld dan in 2008, 358 om precies te zijn. Na de inhaalbeweging van 2008 kon iedere kandidaat-adoptant in 2009 gemiddeld na een wachttijd van 53 dagen bij een DMO terecht. Dit is de helft van de gemiddelde wachttijd in 2008. Conform de regelgeving moet de DMO dit onderzoek binnen de twee maanden na ontvangst van het tussenvonnis afronden, maar dat is feitelijk onmogelijk. Er verloopt meestal al enige tijd voordat de opdracht bij de DMO aankomt en zowel voor de KA als voor de DMO is het zelden mogelijk om de reeks van 4 gesprekken

onmiddellijk aan te vatten. Dit, samen met de twee teambesprekingen en de opmaak van het verslag, kan onmogelijk afgerond worden binnen de twee maanden na het tussenvonnis. Het maatschappelijk onderzoek werd in 2009 gemiddeld afgerond 55 dagen na het eerste gesprek.

3.2.2 ADVIEZEN

Het aantal afgeleverde rapporten in 2009 ligt 40% lager dan in 2008. Een aantal maatschappelijke onderzoeken was al opgestart in 2008 en een aantal rapporten zullen pas in 2010 behandeld worden door de jeugdrechtbank.

Het aandeel negatieve adviezen maakt net geen 15% uit van het totale aantal afgeleverde rapporten en ligt daarmee iets lager dan in 2008.

Zoals in 2008 was 65% van de adviezen van de DMO's aan de jeugdrechtbank positief.

Voor 20 dossiers werd geen advies geformuleerd, maar werden 4 neutrale verslagen afgeleverd en 16 met vermelding van risicofactoren.

In 1 dossier adviseerde de DMO aan de jeugdrechtbank om een opdracht te geven voor bijkomende gesprekken.

In 31 dossiers was er een uitstel van advies voor een termijn die schommelde tussen 6 en 18 maanden.

Bijna 5% van de kandidaten besloot zelf om de procedure stop te zetten.

Wachttijd en duur

	Gemiddelde wachttijd om te starten		Gemiddelde duur van het onderzoek	
	Dagen	Weken	Dagen	Weken
2007	112	16	58	8
2008	105*	15	61	9
2009	53	8	55	8

3.2 Wachttijd en duur maatschappelijk onderzoek

Bron: VCA Adoptie

* KA's die startten in februari 2008 wachtten gemiddeld 159 dagen, wie startte in december 2008 wachtte gemiddeld nog 62 dagen

Adviezen van de diensten voor maatschappelijk onderzoek

	2007	2008	2009
Negatief	82	95	54
Risicofactoren	3	26	16
Bijkomende gesprekken	10	9	1
Uitstel ⁽¹⁾	22	35	31
Neutraal	5	16	4
Positief	317	348	199
Positief voor 1 specifiek kind	4	8	
Positief voor 1 ouder kind		1	
Positief voor 1 of 2	8	13	11
Positief voor 1 of meer	1	4	1
Positief voor 1, negatief voor 2	15		1
Positief voor 2	16	15	18
Positief voor 2 specifieke kinderen ⁽²⁾	2	2	7
Positief voor 3		1	
Stoppen ⁽³⁾	15	28	19
Totaal	500	601	362

3.3 Adviezen van de diensten voor maatschappelijk onderzoek

Bron: VCA Adoptie

(1) Voor 2009 van 9 maanden tot 2 jaar

(2) Voor 2009 6 positief voor 1 specifiek kind, 1 positief voor 3 specifieke kinderen

(3) Na minstens 1 gesprek waarvan een rapport werd afgeleverd: zwangerschap, opschorting op vraag van de KA's, stoppen, update van het rapport

3.2.3 GESCHIKTHEIDSVONNISSEN

De VCA beschikt niet over de vonnissen waarbij de rechtbank negatief oordeelt over de geschiktheid. Enkel de vonnissen waarin de geschiktheid wordt uitgesproken of bijkomende onderzoeken worden bevolen, worden door de FCA of de jeugdrechtbank aan de VCA gemeld. In 2009 werden 1/3 minder geschiktheidsvonnissen afgeleverd door de jeugdrechtbanken. Er werden 274 kandidaten geschikt verklaard door de jeugdrechtbank, van wie 13 na negatief advies van de DMO. 5 kandidaten kregen na een beroepsprocedure een geschiktheidsarrest.

Daarnaast werden ook nog eens 43 vonnissen uitgesproken waarin aanvullend onderzoek werd bevolen.

3.3 BEMIDDELING

Het merendeel van de kandidaat-adoptanten doet een beroep op een adoptiedienst voor bemiddeling. De VCA zat op 5 februari, 29 mei en 10 september met de coördinatoren van de interlandelijke adoptiediensten rond de tafel. Horizon nam hier niet meer aan deel. Met hen werden rechtstreeks afspraken gemaakt.

Daarnaast onderzoekt en evalueert de VCA zelf de zelfstandige adoptieprojecten.

Vanuit het overleg met de centrale autoriteiten van de andere gemeenschappen en de contacten met de Federale Centrale Autoriteit werden de bemiddelingsprocedures regelmatig geëvalueerd en waar nodig en mogelijk bijgestuurd.

Advies diensten voor maatschappelijk onderzoek											
	Bijkomende gesprekken	Negatief	Neutraal/risicofactoren	Positief 1 kind	Positief, 1 specifiek kind	Positief, 1 of 2	Positief, 2 kinderen	Positief, specifiek 2 kinderen	Positief, 1 of meer	Uitstel	Totaal
Beslissing jeugdrechtbank											
Geschiedt, 1 kind	1	11	11	200		2	1	2		6	234
Geschiedt, 2 kinderen		1	2	3		1	11		2	1	21
Geschiedt, 1 of 2 kinderen				1		5	2				8
Geschiedt, 1 of meer kinderen							1				1
Geschiedt, 2 specifieke kinderen				1				1			2
Geschiedt, 1 specifiek kind		1			2						3
Geschiedt in beroep		1	2							1	4
Geschiedt in beroep, 1 kind uit specifiek land		1									1
Totaal	1	15	15	205	2	8	15	3	2	8	274*

3.4 Overzicht beslissingen jeugdrechtbank, geschiktheid interlandelijke adoptie - 2009

Bron: VCA Adoptie

* Vonnissen uitgesproken in 2009 waarvan de VCA op de hoogte werd gebracht door de FCA tot 01/03/10

3.3.1 ADOPTIEKINDEREN AANGEKOMEN NA BE-MIDDELING DOOR ERKENDE ADOPTIEDIENSTEN

In 2009 werden 244 kinderen opgenomen in een adoptiegezin in Vlaanderen na bemiddeling door een van de 5 erkende adoptiediensten: Ray of Hope, Horizon, Flanders Intercountry Adoption Care (FIAC), De Vreugdezaaiers en Het Kleine Mirakel (HKM). Horizon sloot in 2009 geen nieuwe contracten meer af maar bemiddelde nog wel voor de adoptiedossiers uit China en Rusland. Eind 2009 werd de adoptiedienst Horizon ontbonden.

Herkomstlanden

In 2009 werden voor het eerst sinds lang opnieuw adoptiekinderen uit Haïti geplaatst via een adoptiedienst. Noch uit India, noch uit Colombia kwam een adoptiekindje aan. Globaal genomen

zien we een verdere daling van de plaatsingen van kinderen uit landen die het adoptieverdrag van Den Haag ratificeerden (China, Colombia, de Filipijnen, India, Polen, Sri Lanka, Thailand en Zuid-Afrika). Waar het aandeel van aangekomen adoptiekinderen uit Haagse herkomstlanden in 2008 nog 22,3% van het totaal uitmaakte, is dit voor 2009 gezakt tot net geen 14%.

4 op de 5 geadopteerde kinderen komen uit Kazachstan of Ethiopië.

De stijging van het aantal adoptiekinderen uit China heeft als directe oorzaak de plaatsing van kinderen die door China als special needs worden beschouwd. Horizon plaatste in 2009 6 kinderen van deze speciale lijst. De wachttijden voor China lopen nog steeds verder op en overstegen in 2009 de geldigheidsduur van het geschiktheidsvonnis.

Overzicht beslissingen jeugdrechtbanken

Advies diensten voor maatschappelijk onderzoek							
	Bijkomende gesprekken	Negatief	Neutraal	Positief, voor 1 kind	Uitstel	Risico-factoren	Totaal
Beslissing jeugdrechtbank							
Aanvullend onderzoek	4	14	1	3	13	3	38
Aanvullend onderzoek na uitstel		1			4		5
Totaal	4	15	1	3	17	3	43

3.5 Overzicht aanvullende onderzoeken jeugdrechtbank, geschiktheid interlandelijke adoptie - 2009
Bron: VCA Adoptie

Plaatsingen volgens herkomstland

	2008		2009	
	Aantal	%	Aantal	%
Herkomstland				
China	8	3,81	13	5,3
Colombia	1	0,48	0	0,0
Ethiopië	97	46,20	107	43,9
de Filipijnen	6	2,86	2	0,8
Haiti			3	1,2
India	9	4,29	0	0,0
Kazachstan	58	27,62	86	35,2
Polen	4	1,90	2	0,8
Rusland	8	3,81	14	5,7
Sri Lanka	5	2,38	3	1,2
Thailand	4	1,90	3	1,2
Zuid-Afrika	10	4,76	11	4,5
Totaal uit buitenland afkomstig	210	100,00	244	100,0

3.6 Plaatsing volgens herkomstland via de erkende adoptiediensten 2008 - 2009
Bron: VCA Adoptie

Plaatsingen volgens herkomstland door de jaren heen

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Landen van herkomst																		
Bolivia		3	5		2	2	1	1										
Bulgarije						4	7	3	2	3	2							
Burundi			2	7		2												
Cambodja											1	20						
Chili	12	2	4	3	3	3		1	1									
China					2	8	10	18	34	29	42	49	64	63	47	30	8	13
Colombia	17	16	17	16	8	7	10	11	2	3	5	3	1	4	3	3	1	
Ecuador	12	12	6	13	6	1	7	4	2	4	3	2	2					
El Salvador								1	1									
Ethiopië					3	1	25	18	31	17	22	29	17	59	58	88	97	107
de Filipijnen	9	10	13	13	9	15	9	12	19	11	11	9	17	7	10	9	6	2
Frankrijk			5	5	2	3												
Haïti	9	3		40	40	26	21	11	23	31	29	5						3
India	77	68	60	73	66	49	38	36	35	32	18	12	13	10	15	5	9	
Kazachstan																26	58	86
Moldavië				1	2	3	3	7	2									
Nepal		1	5		1													
Oekraïne						2												
Polen																	4	2
Roemenië	3	13	1		5	7	17	19	15	5	1							
Rusland							4	12	10	7	12	13	10	14	17	4	8	14
Rwanda	26	27	4															
Sri Lanka								2	3	3	7	7	3	5	3	2	5	3
Thailand								3	1	2	1	5	6	1	1	2	4	3
Vietnam				7	23	15	36	24	27	25	28	4						
Zaire (Congo)				24	3	3												
Zuid-Afrika								1	2	1	5	7	10	9	8	7	10	11
Andere	11	12	5		2													
Totaal uit buitenland afkomstig	176	167	127	202	177	151	188	184	210	173	187	165	143	172	162	176	210	244

3.7 Plaatsingen volgens herkomstland via de erkende adoptiediensten 1992 - 2009
Bron: VCA Adoptie

Verdeling volgens geslacht en herkomstland

	Jongens	Meisjes	Totaal
China	5	8	13
Colombia	0	0	0
Ethiopië	50	57	107
de Filipijnen	1	1	2
Haïti	1	2	3
India	0	0	0
Kazachstan	49	37	86
Polen	2	0	2
Rusland	12	2	14
Sri Lanka	3	0	3
Thailand	2	1	3
Zuid-Afrika	5	6	11
Totaal	130	114	244

3.8 Plaatsing via de erkende adoptiediensten volgens geslacht - 2009
Bron: VCA Adoptie

Van de 244 aangekomen kinderen waren er 130 jongens en 114 meisjes.

Wachttijden

De gemiddelde wachttijden variëren sterk van herkomstland tot herkomstland. De tijd die verstrijkt tussen het verkrijgen van het geschiktheidsvonnis en de kindtoewijzing gaat van 9 tot 10 maanden voor India en Polen tot een reële wachttijd van 51 maanden voor Colombia (zie voetnoot bij de tabel 3.9)

De tijd die verloopt tussen de kindtoewijzing en de effectieve opname in het adoptiegezin heeft veel te maken met het verloop van de procedure in het herkomstland. Sommige landen eisen dat de adoptieouders na de toewijzing een aantal weken ter plaatse doorbrengen met het kind voordat ze ermee naar België mogen vertrekken (bv. Kazachstan, Colombia). In andere landen (Haïti en India) kunnen de adoptieouders het hun toegewezen kind pas na een jaar adopteren en ophalen. Deze gemiddelde wachttijden bij de adoptiediensten zijn vertekend doordat

sommige KA's enige tijd wachten alvorens een bemiddelingsovereenkomst af te sluiten met een adoptiedienst. Dit trekt het gemiddelde omlaag.

In tabel 3.9 wordt de gemiddelde tijd weergegeven die verstrijkt tussen de betaling van het inschrijvingsgeld voor de voorbereidingscursus en de kindtoewijzing en daarnaast de wachttijd tussen de datum van het geschiktheidsvonnis en de kindtoewijzing. In een laatste kolom staat een overzicht van de kindtoewijzingen via de adoptiediensten die door de VCA werden goedgekeurd. Niet elk van deze toegewezen kinderen werd al in 2009 opgenomen in het adoptiegezin.

Kanaalonderzoeken (KO)

Vooraleer een adoptiedienst in een herkomstland een adoptiewerking kan opstarten, moet de VCA hiervoor haar goedkeuring geven. De VCA doet een grondig onderzoek omtrent het kanaal via hetwelk kinderen zullen worden geplaatst. Hierbij gaat het niet alleen om de

	Gemiddelde doorlooptijd tussen betaling VB aan de VCA en kindtoewijzing (enkel voor 1ste adopties)		Gemiddelde wachttijd tussen geschiktheidsvonnissen en kindtoewijzing		Aantal kindtoewijzingen in 2009
	Dagen	Maanden	Dagen	Maanden	
China	1 640	55	1 198	40	13
Colombia	1 798	60	220*	7	1
Ethiopië	1 065	36	547	18	2
de Filipijnen	1 065	36	547	18	2
Haïti	1 354	45	717	24	2
India	981	33	276	9	3
Kazachstan	999	33	489	16	69
Polen	744	25	286	10	5
Rusland	985	33	534	18	2
Sri Lanka	1 123	37	714	24	4
Thailand	1 501	50	998	33	3
Zuid-Afrika	1 083	36	633	21	11
Totaal					205

3.9 Wachttijd per herkomstland - 2009

Bron: VCA Adoptie

* KA hadden een beginseltoestemming voor 1 kind dd. 2005 maar verkregen in 2009 een geschiktheidsvonnissen voor 2 kinderen waardoor een toewijzing relatief snel na geschiktheidsvonnissen kon gebeuren. Reële wachttijd voor deze kindtoewijzing (sinds beginseltoestemming) bedraagt 1525 dagen of 51 maanden

organisatie en de wetgeving van het betrokken land, maar ook om de personen die zullen bemiddelen en de tehuizen waarmee zal worden samengewerkt. Dit is een erg intensieve bezigheid en gebeurt in samenwerking met verschillende externe partners en met de betrokken buitenlandse instanties. Vooral voor de landen die het Adoptieverdrag van Den Haag (nog) niet ratificeerden moet er vaak lang gewerkt worden aan een procedure die alle garanties kan bieden die onze Belgische wetgeving vereist.

De goedkeuring van een nieuw adoptiekanaal gebeurt gefaseerd. Nadat goedkeuring werd gegeven voor de exploratie van de mogelijkheden door de adoptiedienst zelf en nadat het onderzoek door de VCA van het door hen ingediende inlichtingendossier werd afgerond, kan er

een goedkeuring worden gegeven om 3 proefdossiers in te dienen. Als deze dossiers inderdaad goed verlopen zijn, kan de definitieve goedkeuring van de nieuwe adoptiesamenwerking worden gegeven. Indien mogelijk gaat de VCA ter plaatse op onderzoek of assisteert zij de adoptiedienst bij het uitwerken van een samenwerkingsprotocol met de overheidsinstanties die in het herkomstland bevoegd zijn voor adoptie.

Wanneer een dienst zijn werking wil uitbreiden naar andere tehuizen, een andere regio, via andere contacten, in een land waarmee hij al een samenwerking heeft, worden 6 proefdossiers toegestaan in plaats van 3. Na positieve evaluatie van de eerste 3 afgehandelde proefdossiers kan de definitieve goedkeuring verkregen worden.

Twee diensten kunnen in hetzelfde land een werking uitbouwen, op voorwaarde dat zij ofwel in een andere regio ofwel via andere contacten werken.

De adoptiediensten dienden in 2009 in totaal 14 nieuwe aanvragen in om een kanaalonderzoek op te starten. De VCA gaf hiervoor 10 keer een goedkeuring. De VCA ontving 7 nieuwe inlichtingendossiers van de adoptiediensten en begon voor 9 landen het kanaalonderzoek in 2009. De VCA gaf toelating voor proefdossiers voor uitbreiding van het kanaal in Ethiopië en India en door omstandigheden ook voor Haïti alhoewel het nog in proeffase verkeerde. Voor de uitbreiding van de samenwerking in Ethiopië werd zowel aan Fiac als aan Ray of Hope toelating verleend. Voor Polen was de evaluatie positief en kon HKM de werking definitief opstarten.

In totaal waren er in 2009 11 lopende kanalen. Dat is evenveel als in 2007 en 2008.

Hieronder volgt een overzicht van de kanalen per adoptiedienst.

Horizon

Adoptiedienst Horizon werkte in 2009 al de lopende dossiers in **Rusland** verder af en bemiddelde ook verder voor China tot Ray of Hope eind 2009 zijn accreditatie verkreeg en de werking in China overnam. Horizon had een speciale accreditatie verkregen om kinderen met special needs te plaatsen. Zes kinderen van deze speciale lijst van adoptabele Chinese kinderen vonden een thuis in Vlaanderen.

De Vreugdezaaiers

De Vreugdezaaiers werkt nog steeds in India en dit kanaal werd uitgebreid in 2009. Vanwege het uitblijven van de benoeming van een rechter in India konden de reeds toegewezen kinderen niet naar hun toekomstig gezin in Vlaanderen komen.

De Vreugdezaaiers kon de werking van Horizon in Nepal niet gewoon overnemen omdat de Nepalese wetgeving inzake interlandelijke adoptie ondertussen gewijzigd was. Zij diende een aanvraag voor samenwerking met Nepal in en kon na goedkeuring door de VCA starten met proefdossiers in Nepal. Door de aanhoudende politieke instabiliteit werd door Nepal nog geen enkele kindtoewijzing gedaan.

In Marokko zette de Vreugdezaaiers een samenwerking op met enkele tehuizen samen met 3 Franstalige adoptiediensten en startte met proefdossiers.

Het Kleine Mirakel

Het Kleine Mirakel was in 2009 werkzaam in **Kazachstan** en **Polen**.

Daarnaast dienden zij aanvragen in voor Oeganda, Bulgarije, de Bahama's, Suriname, Mali en Rusland. Rusland was uiteindelijk niet haalbaar door de Russische vereiste van 5 jaar werking als interlandelijke adoptiedienst. Aan deze voorwaarde voldeed HKM niet. De VCA startte een kanaalonderzoek op voor Bulgarije, Kameroen en Oeganda en zette het kanaalonderzoek voor Oekraïne verder.

De eerste proefdossiers voor het kanaal **Polen** werden in 2008 afgerond en de evaluatie ervan mondde begin 2009 uit in een definitieve openstelling van het kanaal.

FIAC

FIAC heeft als lopende kanalen **Zuid-Afrika, Colombia, de Filipijnen, Thailand** en **Ethiopië**. Het kanaalonderzoek in Nigeria werd goedgekeurd om te starten met proefdossiers. FIAC ontving definitieve goedkeuring voor de uitbreiding in Ethiopië.

Na overleg met Horizon besloot FIAC om de mogelijkheid te onderzoeken om de adoptiesamenwerking in Rusland over te nemen van Horizon en op dezelfde manier met dezelfde contactpersonen te werken. De onderhandelingen met de Russische autoriteiten zijn nog niet afgerond.

	De Vreugde-zaaiers	Ray of Hope	Het Kleine Mirakel	Horizon	FIAC
Aanvraag nieuwe kanalen		Ivoorkust Mali Brazilië Togo Guinea Guinee-Bissau	Oeganda Bulgarije Bahama's Suriname Mali Rusland ⁽¹⁾		Congo Rusland
Goedkeuring start KO		Ivoorkust Brazilië Togo Guinea Guinee-Bissau	Oeganda Bahama's Suriname Bulgarije		Rusland
Inlichtingendossier van adoptiedienst ontvangen	Marokko	Burundi ⁽³⁾	Kameroen ⁽²⁾ Bulgarije Oeganda		Rusland Nigeria
KO gestart door de VCA	Marokko	Burundi ⁽³⁾ VS (ism add)	Bulgarije Kameroen Oekraïne Oeganda		Rusland Nigeria
Voorlopig akkoord (Proeffase)	Marokko Nepal India ⁽⁴⁾	Ethiopië ⁽⁴⁾ Haïti ⁽⁵⁾ Burkina Faso ⁽⁶⁾			Rusland Nigeria
Definitieve goedkeuring		Ethiopië ⁽⁴⁾	Polen		Ethiopië ⁽⁴⁾
Lopende kanalen in 2009	India	Ethiopië Sri Lanka China ⁽⁷⁾	Kazachstan Polen	Rusland China ⁽⁷⁾	Ethiopië Zuid-Afrika Colombia de Filipijnen Thailand

3.10 Kanalen volgens fase en adoptiedienst bij de VCA in 2009

Bron: VCA Adoptie

(1) O.b.v. het inlichtingendossier van 2008 werd het kanaal Rusland afgekeurd in 2009.

De nieuwe aanvraag voor start KO van 2009 werd eveneens afgekeurd

(2) Aanvraag en OK start KO in 2007

(3) Update van inlichtingendossier bij aanvraag van 2007

(4) Uitbreiding van bestaand kanaal

(5) Uitzonderlijke uitbreiding van kanaal in proeffase

(6) Voorlopig akkoord onder voorbehoud in 2008, effectieve start proeffase in 2009

(7) Kanaal van Horizon in september 2009 overgenomen door ROH

Ray of Hope

De lopende kanalen bij Ray of Hope zijn **Sri Lanka** en **Ethiopië**. Haïti zit nog steeds in de proeffase. In 2009 kwamen de eerste Haïtiaanse kinderen aan in Vlaanderen. In 2009 ontving Ray of Hope de plaatselijke accreditatie van Burkina Faso en kon daar dan ook starten met proefdossiers. Na volgehouden inspanningen verkreeg Ray of Hope de noodzakelijke accreditatie van de Chinese overheid om de afronding van de dossiers opgestart door Horizon, over te nemen. Ray of Hope kan ook bemiddelen voor de kinderen die door de Chinese overheid op een lijst van adoptabele special needs kinderen worden gezet.

De aanvraag om een adoptiesamenwerkingsverband uit te bouwen met de VS werd door Ray of Hope ingetrokken. Voor Ivoorkust, Brazilië, Togo, Guinea en Guinee-Bissau gaf de VCA toelating tot kanaalonderzoek. Voor Burundi wordt gewacht op specifieke bijkomende informatie vooraleer toelating gegeven kan worden voor proefdossiers.

3.3.2 ZELFSTANDIGE ADOPTIEDOSSIER

KA's kunnen er ook voor kiezen om een adoptie te realiseren zonder bemiddeling van een erkende adoptiedienst. In dat geval dienen ze een inlichtingendossier in op basis waarvan de VCA een kanaalonderzoek kan opstarten. Kanaalonderzoeken worden opgestart zodra de VCA beschikt over een geschiktheidsvonniss van de KA's (dus na het doorlopen van de procedure van voorbereiding en geschiktheid). Het kanaalonderzoek neemt maximaal 4 maanden (met mogelijkheid tot verlenging naar 6 maanden) in beslag.

Na goedkeuring van het zelfstandige adoptiekanaal vervult de VCA nog een belangrijke rol in de verdere procedure, onder meer wat betreft de verzending van het ouderdossier naar de bevoegde autoriteiten, het ontvangen van het kinddossier en het matchingsvoorstel, de goedkeuring van het kinddossier en de

matching en de opmaak van attesten met het oog op de erkenningsprocedure.

Voor zelfstandige adopties kan de VCA geen volledig overzicht geven van het aantal plaatsingen in het adoptiegezin. De FCA licht de VCA wel in over de registratie van de erkenning van zelfstandige adopties, maar niet over de aankomst van het kind.

Zelfstandige adoptie (niet intrafamiliaal)

In 2009 ontving de VCA 17 nieuwe aanvragen voor kanaalonderzoek via een inlichtingendossier van zelfstandige adoptanten. Het betrof de volgende landen: Bolivia (1), Haïti (2), Oeganda (1), Chili (2), Colombia (1), Mauritius (1), VS (1), Marokko (2), Tunesië (1), Congo (1), Rusland (1), Pakistan (1), Rwanda (1), Algerije (1).

Een kanaalonderzoek wordt pas opgestart door de VCA als de kandidaten beschikken over een geschiktheidsvonniss. Niet van alle ontvangen inlichtingendossiers kon bijgevolg een kanaalonderzoek worden opgestart in 2009 aangezien voor sommige de procedure van geschiktheid nog liep of afgebroken werd.

In 2009 werd voor 16 ontvangen inlichtingendossiers een kanaalonderzoek opgestart. Van sommige van de inlichtingendossiers die eind 2008 werden ingediend werden de onderzoeken in 2009 opgestart. Het betreft kanalen in volgende landen: Oeganda (1), Colombia (1), Bangladesh (1), Mauritius (1), de VS (1), Haïti (2), Marokko (3), Tunesië (1), Bolivia (1), Rusland (1), Chili (2) en Congo (1).

Acht zelfstandige adoptiekanaalen waarvan het onderzoek in 2009 werd afgerond werden goedgekeurd. Het betrof Rusland (2), Marokko (1), Mexico (1), VS (1), Algerije (1), Colombia (2). Sommige van deze onderzoeken startten reeds in 2008. Een aantal in 2009 opgestarte onderzoeken zullen pas in 2010 afgerond worden. Voor 5 dossiers werd in 2009 het voorgestelde kanaal afgekeurd. Het betrof

Congo (1), Bangladesh (1), Bolivia (1), Marokko (2).

Negen ouderdossiers van zelfstandige kandidaten werden in 2009 door de VCA verzonden naar het buitenland, nl. naar: Colombia (2), Rusland (2), Mexico (1), Marokko (1), India (1), Peru (1), Brazilië (1). Sommige van deze zelfstandige adoptiekanalen werden reeds goedgekeurd in 2008, maar de KA brachten hun dossier pas in 2009 bij de VCA binnen voor verzending.

Voor slechts 2 dossiers ontving de VCA in 2009 een kinddossier vanuit het buitenland, meer bepaald uit India (1) en Marokko (1).

Voor 1 kindtoewijzing stuurde de VCA de goedkeuring van het kindvoorstel naar Marokko, 1 kindtoewijzing uit India werd geweigerd.

Zelfstandige adoptie (intrafamiliaal)

In 2009 ontving de VCA 35 nieuwe aanmeldingen voor intrafamiliale adopties. Na registratie van deze aanmeldingen ontvingen de KA's de 'vragenlijst voor de adoptie van een gekend kind'.

In 2009 kreeg de VCA 42 ingevulde vragenlijsten terug (waarvan sommige aangemeld waren in 2008). Elk van deze vragenlijsten werd aan een onderzoek onderworpen waarna de haalbaarheid werd ingeschat en meegedeeld aan de KA's. In 20 situaties werd de KA's afgeraden verder te gaan met of stopten de KA's uit eigen beweging de verdere procedure. 8 onder hen namen wel nog deel aan de gezamenlijke infosessie of hadden een individueel gesprek op de VCA, maar besloten uiteindelijk toch niet door te gaan.

Er gingen 22 KA's wel door en zij stroomden door naar het voorbereidingsprogramma. Voor deze dossiers zal na de geschiktheidsprocedure een definitieve beoordeling van het adoptiekanal volgen.

De 22 aanvragen voor intrafamiliale adoptie die verder gaan met de procedure betreffen 13 verschillende landen: Turkije, Sri Lanka, Sierra Leone, Senegal, Rwanda, Nigeria, Nepal, Kosovo, Guinee-Bissau, Ghana, Congo, de Filipijnen en Burundi.

Voor deze aanvragen werden in 2009 individuele informatiesessies georganiseerd en de KA's gingen door naar de algemene voorbereiding op intrafamiliale adoptie.

Voor 11 intrafamiliale aanvragen die over een geschiktheidsvonnis beschikten, werd een kanaalonderzoek opgestart. Het betreft Congo (2), Haïti (1), Colombia (1), de Filipijnen (2), Kosovo (1), Togo (1), Zambia (1), Nigeria (1), Ghana (1). De meeste van deze aanmeldingen dateren van voor 2009.

Negen dossiers kregen in 2009 een goedkeuring van het kanaal (al dan niet onder voorwaarden), namelijk Haïti (1), Ghana (1), Congo (2), de Filipijnen (2), Colombia (1), Vietnam (1), Thailand (1).

1 kanaal werd afgekeurd: Guinea (1). Acht ouderdossiers voor intrafamiliale zelfstandige adoptie werden in 2009 verzonden naar het herkomstland, namelijk naar Colombia (1), Vietnam (1), de Filipijnen (4), Ghana (1), Thailand (1). De VCA ontving in 2009 3 kinddossiers ter goedkeuring van de kindtoewijzing, namelijk uit de Filipijnen (2) en Ghana (1). Deze kindtoewijzingen werden goedgekeurd.

	2007*	2008	2009
Kanaaldossier ontvangen	23	17	17
Kanaalonderzoek opgestart	27	15	16
Goedkeuring kanaal	15	8	8
Weigering kanaal	3	3	5
Verzending naar buitenland	12	7	9
Ontvangen kinddossier	4	6	2
Goedkeuring kindtoewijzing	5	6	1
Weigering kindtoewijzing			1

3.11 *Beknopt overzicht van de dossiers voor interlandelijke adoptie van zelfstandige adoptanten*

Bron: VCA Adoptie

** In 2007 werd voor de kanaalonderzoeken nog geen onderscheid gemaakt tussen intrafamiliaal en niet-familiaal*

3.4 TREFGROEPEN EN STEUNPUNT NAZORG ADOPTIE

Het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen voorziet in de erkenning van trefgroepen en van het Steunpunt Nazorg Adoptie.

De VCA ontving geen bijkomende erkenningsaanvragen van trefgroepen. Twee verenigingen, de vzw Kwadrant en de vzw Asiana Roots, zijn erkend. Deze erkenning geeft geen recht op subsidiëring, maar wel op een vertegenwoordiging binnen het Steunpunt Nazorg Adoptie.

Het Steunpunt Nazorg Adoptie werd in 2007 opgericht, erkend en gesubsidieerd om de volgende taken op te nemen: netwerken opzetten tussen bestaande diensten en projecten die een rol spelen in de nazorg bij adoptie, een overkoepelende visie op nazorg uitwerken, expertise rond adoptie bevorderen bij het bestaande hulpverleningsaanbod, de professionalisering van de nazorg ondersteunen, fungeren als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders, fungeren als expertisecentrum, een documentatie-

en informatiecentrum uitbouwen, advies uitbrengen op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie of van de Vlaamse Regering met betrekking tot specifieke nazorginitiatieven en -projecten, de trefgroepen inzake adoptie ondersteunen.

In het Steunpunt Nazorg Adoptie zijn de voorbereidingscentra, de diensten voor maatschappelijk onderzoek en de adoptiediensten vertegenwoordigd. Ook de trefgroepen kunnen in principe vertegenwoordigd worden in de raad van bestuur. Omdat dit steunpunt opgericht werd binnen het decreet voor interlandelijke adoptie, is de binnenlandse adoptiesector er niet in vertegenwoordigd.

3.5 BEWARING EN INZAGE VAN ADOPTIEDOSSIER

Overeenkomstig de artikelen 25 en 26 van het decreet tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, is de Vlaamse adoptieambtenaar ertoe gehouden inzage in de adoptiedossiers te verlenen aan geadopteerden. Eenieder die in het bezit is van een adoptiedossier van een derde, is verplicht hiervan een kopie aan de Vlaamse adoptieambtenaar te bezorgen.

Aanmeldingen voor intrafamiliale zelfstandige adoptie

	2007	2008	2009
Algerije		1	
Burundi		1	1
Colombia	1		
DR Congo	3	3	2
Egypte	1	1	
de Filipijnen	7	5	3
Georgië			1
Ghana	7	5	6
Guinea	2	1	
Guinee-Bissau			2
Haïti	1		
India	2	1	
Italië	1		
Kameroen	3		1
Kazachstan			1
Kosovo	1	1	1
Macedonië			1
Mali		1	
Marokko	2	2	2
Nepal		1	1
Nigeria	3	5	1
Pakistan	1		
Peru	1		
Rusland			1
Rwanda	2	1	1
Senegal			1
Sierra Leone			1
Sri Lanka			1
Swaziland	1		
Syrië		1	
Thailand	1	5	2
Togo	1		2
Tunesië	1		
Turkije		2	2
Vietnam	1		1
Zambia		1	
Totaal	43	38	35

3.12 Aanmeldingen voor zelfstandige adoptie van gekende kinderen
Bron: VCA Adoptie

De Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie heeft al tal van acties ondernomen om zo veel mogelijk personen en instanties te wijzen op hun verplichting om de (oude) dossiers in hun bezit over te dragen. De VCA organiseerde ook een zoektocht naar (oude) archieven: door het aanschrijven van OCMW's, ziekenhuizen, vroegere adoptiediensten (zowel erkende als niet-erkende), particulieren die mogelijk in het bezit zijn van adoptiedossiers over derden en adoptanten die een adoptie hebben gerealiseerd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet. Verder werd een rondgang bij de jeugdrechtbanken in Vlaanderen georganiseerd, waarbij het probleem van de zoektocht telkens werd aangekaart en werd genoteerd wat het standpunt van de rechtbanken is omtrent het opvragen van dossiers. Gehomologeerde adoptiedossiers bevinden zich bij de griffie of in de archieven van de respectievelijke rechtbanken. Oudere documenten kunnen opgevraagd worden bij het Rijksarchief. In 2008 werd aan de professoren Put en Stevens van de K.U.Leuven opdracht gegeven het decreetaal bepaalde inzagerecht uit te werken in een regelgeving voor een besluit van de Vlaamse Regering. De opdracht werd voltooid op 29 januari 2009. In de loop van het jaar 2009 werd het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering met de regelgeving over het inzagerecht afgewerkt maar niet ingediend.

4. BINNENLANDSE ADOPTIE

Binnenlandse adoptie betreft adopties van kinderen die in België verblijven en niet met het oog op adoptie naar België zijn gekomen.

De 5 erkende binnenlandse adoptiediensten, Gewenst Kind, De Mutsaard, Gents Adoptiecentrum, Adoptiedienst Sociaal Centrum De Visserij en Adoptiedienst Stedelijk Ziekenhuis Roeselare, bemiddelen bij adoptie van niet-gekende kinderen. Een speciale groep hierin zijn de kinderen met een handicap waarvoor de bemiddeling een aparte benadering vraagt.

Bij zelfstandige binnenlandse adopties gaat het om gekende kinderen (stiefkinderen, pleegkinderen, kinderen van familie, ...).

Naar aanleiding van de hervorming van de federale adoptiewetgeving werd het binnenlandse adoptiedecreet in 2005 slechts minimaal aangepast. Typisch voor de bemiddeling via een adoptiedienst is dat deze dienst, weliswaar met andere medewerkers, instaat voor zowel de begeleiding van de afstandsouders, de vorming en screening van de kandidaat-adoptieouders, de bemiddeling als de nazorg. Daarnaast moet de adoptiedienst, op verzoek van de jeugdrechtbank, ook de maatschappelijke onderzoeken uitvoeren voor de zelfstandige kandidaat-adoptanten.

Met het oog op de uitwerking van een nieuw decreet binnenlandse adoptie werd de afgelopen twee jaar gewerkt naar een meer uniforme werking van de verschillende diensten, vooral wat betreft het voorbereidingsprogramma en de evaluatie van de geschiktheid. In 2009 werd dit verder gezet. Overlegmomenten met de binnenlandse adoptiediensten hadden plaats op 17 maart, 18 juni en 8 oktober 2009.

4.1 AANMELDING

Alle KA's die een binnenlands kind willen adopteren, hetzij via een erkende adoptiedienst, hetzij zelfstandig, melden zich rechtstreeks aan bij de VCA. De VCA registreert alle aanmeldingen en volgt het verdere verloop van de procedure op.

4.2 VOORBEREIDING

De vzw EVA-vorming, de koepelorganisatie waarin alle binnenlandse adoptiediensten vertegenwoordigd zijn, verzorgt de voorbereiding van alle kandidaten voor binnenlandse adoptie, zowel voor de adopties via een erkende adoptiedienst als voor de zelfstandige adopties (meestal zogenaamde stiefouderadopties).

Minstens één keer per jaar organiseert de vzw EVA-vorming een algemene infosessie voor alle KA's die zich hebben aangemeld voor een adoptie via een adoptiedienst.

Voorbereiding

	2007		2008		2009	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Adoptiediensten	8	2,1	12	4,1	47	11,1
Zelfstandig	387	97,9	284	95,9	376	88,9
Totaal	395		296		423	

4.1 Afgeronde voorbereidingen van binnenlandse adoptie via EVA-vorming
Bron: VCA Adoptie

Dergelijke algemene infosessies vonden plaats op 18 en 19 maart 2009. Na de algemene infosessie komen de KA's op een wachtlijst voor de voorbereiding terecht. Zodra de binnenlandse adoptiediensten behoefte hebben aan nieuwe kandidaat-adoptanten, wordt een voorbereidingsprogramma georganiseerd waarop een beperkt aantal KA's wordt uitgenodigd.

Gelet op het kleine aantal kinderen dat binnenlands geadopteerd wordt, heeft het geen zin om iedereen meteen te laten starten met de procedure om dan vervolgens jaren op een wachtlijst te staan.

Op vraag van de adoptiediensten werden eind 2009 35 kandidaat-adoptanten doorgegeven aan het voorbereidingscentrum. De datum van aanmelding dient als criterium om de volgorde van deelname te bepalen.

Ook de groep van zelfstandige KA's volgt een verplichte voorbereiding bij de vzw EVA-vorming. Deze voorbereiding is aangepast aan het familiale karakter dat deze adopties meestal hebben.

4.3 MAATSCHAPPELIJK ONDERZOEK EN PLAATSING

Na het volgen van het volledige voorbereidingstraject wenden de kandidaten zich tot een van de erkende adoptiediensten die hen verder zal leiden door de procedure van evaluatie, bemiddeling, kindtoewijzing, plaatsing en nazorg.

In tegenstelling tot de procedure interlandelijke adoptie verschijnen kandidaat-adoptanten pas voor de jeugdrechtbank nadat een binnenlandse dienst hun een kind toevertrouwd of wanneer zij een gekend kind, dat vaak al bij hen inwoont, wensen te adopteren. Zij dienen een verzoekschrift in waarin de naam van het te adopteren kind vermeld staat.

De jeugdrechtbank kan vervolgens een maatschappelijk onderzoek bevelen dat door de VCA wordt toevertrouwd aan

een binnenlandse adoptiedienst. Het verslag van de evaluatie wordt aan de jeugdrechtbank bezorgd via de VCA.

In 2009 ontving de VCA geen enkele opdracht van de jeugdrechtbank tot het voeren van een maatschappelijk onderzoek bij adoptanten die adopteerden via een dienst. In de praktijk vraagt de rechtbank meestal geen verslag van het maatschappelijk onderzoek op, omdat de adoptiediensten al een beknopt verslag mee laten indienen bij het verzoek tot adoptie. Voor de meeste rechtbanken volstaat dat om de adoptie uit te spreken.

Bij een zelfstandige adoptie is er vaak al een sociaal-affectieve band tussen de kandidaat-adoptant en het betrokken kind. Een maatschappelijk onderzoek is in dergelijke situaties niet verplicht.

In 2009 werden 14 maatschappelijke onderzoeken door de jeugdrechtbank bevolen via de VCA in het kader van een zelfstandige adoptie. De VCA ontving voor 10 KA's een verslag van het maatschappelijk onderzoek van een erkende adoptiedienst. In 4 dossiers werd de opdracht door de jeugdrechtbank (tussenvonnissen) al in 2008 gegeven.

Zowel bij adoptie via een adoptiedienst als bij zelfstandige adoptie staat de adoptiedienst ook in voor het onderzoek naar de adoptabiliteit van het kind dat voor adoptie naar het buitenland gaat. Tot op heden kreeg de VCA hiertoe nog geen enkele opdracht.

Ook het informeren van de eventuele afstandsouder(s) is een taak van de adoptiediensten als de jeugdrechter hierom verzoekt.

Hiervoor gaven de jeugdrechtbanken in 2009 evenmin een opdracht.

In 2009 werden 24 kinderen geplaatst via de erkende adoptiediensten. Voorafgaand aan de adoptie en de toewijzing begeleidde de adoptiedienst de biologische ouders met het oog op het nemen van een gefundeerde beslissing over

de toekomst van hun kind en henzelf. Slechts een beperkt aantal begeleidingen leidden uiteindelijk tot een adoptieplaatsing. Voor het merendeel van de opgestarte begeleidingen werd een minder ingrijpende oplossing gevonden, zoals het zelf opvoeden van het kind, al dan niet met hulp, pleegzorg, verblijf in een opvangcentrum voor moeder en kind, enz.

De VCA heeft na afronding van het voorbereidingsprogramma van zelfstandige binnenlandse adoptieprojecten geen gegevens over het verdere verloop ervan.

4.4 INZAGE IN ADOPTIEDOSSIER

Voor de binnenlandse adopties wordt de regelgeving over de bewaring van en de inzage in dossiers weergegeven in het besluit van de Vlaamse Regering van

19 april 2002 betreffende adoptiediensten die bemiddelen voor binnenlandse kinderen.

De artikelen 27 en 28 bepalen dat de dossiers behandeld en bewaard worden door de adoptiediensten en enkel toegankelijk zijn via de coördinator. De betrokkenen kunnen toegang krijgen tot het dossier, rekening houdend met de bescherming van de privacy.

Geboortemoeders en -ouders kunnen terecht bij de adoptiedienst die bemiddelde en in tweede instantie bij het Zoekregister. Deze professionele organisaties trachten deze personen en de geadopteerde kinderen voort te helpen. Daarnaast is er ook de trefgroep Kwadrant, waar afstandsouders en geadopteerden lotgenoten kunnen ontmoeten.

Onderzoeksopdrachten

	Adopties via adoptiedienst	Zelfstandige adopties
Opdracht MO door JRB	0	14
<i>Verslag MO</i>	0	10*
Opdracht onderzoek adoptabiliteit	0	0
Opdracht onderzoek toestemming biologische vader	0	0

4.2 Opdrachten van de jeugdrechtsbank tot het voeren van onderzoek - 2009

Bron: VCA Adoptie

* Waarvan 4 opdrachten in 2008 werden gegeven

Adoptieplaatsingen

	Jongens	Meisjes	Totaal
2006	13	9	22
2007	18	14	32
2008	18	11	29
2009	13	11	24*

4.3 Aantal geplaatste kinderen uit België via een erkende adoptiedienst

Bron: VCA Adoptie

* Van de 24 binnenlands geadopteerden hadden 22 kindjes de Belgische nationaliteit, 2 kinderen hadden een andere nationaliteit (1 Bulgaars, 1 Keniaans)

5. KENMERKEN VAN DE AANMELDINGEN / GEREALISEERDE ADOPTIES

5.1. AANMELDINGEN

In 2009 hebben zich 592 nieuwe KA's aangemeld bij de VCA om een interlandelijke adoptieprocedure op te starten. 9,8% van de aanmeldingen betrof een tweede of volgende adoptie, de rest een eerste adoptie. Slechts 1,3% van de aanmeldingen gebeurde door holebikoppels en 5,9% was een intrafamiliale adoptie.

163 KA's meldde zich aan bij de VCA voor een binnenlandse adoptie via een adoptiedienst en 444 voor een zelfstandige binnenlandse adoptieprocedure.

Bij de aanmeldingen voor een adoptie via een adoptiedienst ging het in 107 situaties om heterokoppels. In 38 situaties ging het om holebikoppels, waarvan 32 aanvragen door 2 mannen en 6 aanvragen door 2 vrouwen werden ingediend. Er meldde zich eveneens 18 alleenstaanden aan (14 vrouwen, 4 mannen).

Opvallend binnen de zelfstandige adoptieprocedure is het overgrote aandeel, meer dan de helft (52,2%), van de holebikoppels. In 231 gevallen wilde de meemoeder het kind van haar partner adopteren en in 1 situatie betrof het een man die het kind van zijn mannelijke partner wou adopteren.

De aanmeldingen voor stiefouderadopties door heterokoppels betroffen in 171 dossiers mannen die het kind van hun vrouwelijke partner wilden adopteren. Slechts in 16 gevallen ging het om vrouwen die het kind van hun mannelijke partner wilden adopteren.

5.2 LEEFTIJD KANDIDAAT-ADOPTANTEN

De gemiddelde leeftijd van de adoptieouders die in 2009 adopteerden via de erkende adoptiediensten, zowel binnenlands als interlandelijk, is 38,7 jaar voor de adoptievaders en 37,6 jaar voor de adoptiemoeders. Dat is ongeveer gelijk aan het jaar daarvoor, toen de gemiddelden respectievelijk 38,8 jaar en 37,4 jaar waren.

5.3 GEZINSSITUATIE KANDIDAAT-ADOPTANTEN

Van de 268 kinderen die door bemiddeling van een adoptiedienst (binnenland en interlandelijk) in Vlaanderen een nieuwe thuis vonden, werden 16 kinderen interlandelijk geadopteerd door een alleenstaande vrouw. 246 kinderen kwamen terecht bij gehuwde heteroparen en 2 gehuwde mannenparen adopteerden een kind via een binnenlandse dienst. Drie kinderen werden binnenlands geadopteerd door samenwonende heterokoppels. Eén alleenstaande man adopteerde via een binnenlandse adoptiedienst.

Aanmeldingen

	2008		2009	
Aantal aanmeldingen	597	100%	592	100%
waarvan				
- 2de en volgende adopties	75	12,6%	58	9,8%
- alleenstaanden (M;V)	70	11,7%	63(6;57)	10,6%
- heterokoppel	514	86,1%	521	88,0%
- holebikoppel (M+M;V+V)	13	2,2%	8 (6;2)	1,3%
- intrafamiliaal	38	6,4%	35	5,9%

5.1 Aantal aanmeldingen van interlandelijke adoptie
Bron: VCA Adoptie

	2008		2009	
	Aantal	%	Aantal	%
Adoptiedienst	115	21%	163	26,9%
Zelfstandig	431	79%	444	73,1%
<i>waarvan</i> - stiefouder hetero	194	45%	187	42,1%
- stiefouder holebi	208	48,3%	232	52,2%
- gekend kind (pleegkind, draagmoeders, ...)	29	6,7%	13	2,9%
- kind van familie (kleinkind, neef, nicht, ...)			12	2,8%
Totaal	546	100%	607	

5.2 Aantal aanmeldingen bij de VCA van binnenlandse adoptie
Bron: VCA Adoptie

Bij 45,9% van de adopties was het adoptiekind het eerste kind in het gezin. 45 kinderloze gezinnen en 7 gezinnen met kinderen namen meerdere kinderen samen op. 93 kinderen kwamen terecht in een gezin met kinderen (tweede en volgende adopties, of aanwezigheid van reeds eigen kinderen).

5.4 LEEFTIJD ADOPTIEKINDEREN

De leeftijd van de adoptiekinderen geplaatst via de adoptiediensten is gemiddeld 2,4 jaar, waar het in 2008 nog 1,4 jaar was. Tot de leeftijd van 1 jaar wordt het grootste aantal kinderen geadopteerd. Vanaf 3 jaar en ouder daalt het aantal opvallend.

Leeftijd van de adoptievader en -moeder

	Aantal adoptievaders	Aantal adoptiemoeders
25-29 jaar	5	7
30-34 jaar	47	66
35-39 jaar	94	102
40-44 jaar	77	71
45-49 jaar	24	15
50-54 jaar	6	4
> 55 jaar	1	0
Totaal	254	265

5.3 Leeftijd van de adoptievader en -moeder (in volle jaren) op het moment van de plaatsing - 2009
Bron: VCA Adoptie

Plaats in de kinderrij

	Aantal	%
Kinderloos gezin, plaatsing van 1 kind	123	45,9%
Kinderloos gezin, plaatsing van meerdere kinderen	45	16,8%
Gezin met kinderen, plaatsing van 1 kind als bovenste in de kinderrij	2	0,7%
Gezin met kinderen, plaatsing van 1 kind als onderste in de kinderrij	90	33,6%
Gezin met kinderen, plaatsing van 1 kind binnen in de kinderrij	1	0,4%
Gezin met kinderen, plaatsing van meerdere kinderen, allemaal bovenplaatsingen	0	0,0%
Gezin met kinderen, plaatsing van meerdere kinderen, allemaal onderplaatsingen	7	2,6%
Gezin met kinderen, plaatsing van meerdere kinderen, andere situatie t.o.v. de kinderrij	0	0,0%
Totaal	268	100%

5.4 Voor adoptie geplaatste kinderen volgens aantal geplaatste kinderen en plaats in de kinderrij in het adoptiegezin - 2009
Bron: VCA Adoptie

Leeftijd van het kind

	Aantal	%
0 jaar	52	19,4%
1 jaar	93	34,7%
2 jaar	29	10,8%
3 jaar	17	6,3%
4 jaar	21	7,8%
5 jaar	13	4,9%
6 jaar	23	8,6%
7 jaar	10	3,7%
8 jaar	5	1,9%
9 jaar	1	0,4%
10 jaar	2	0,7%
11 jaar	1	0,4%
12 jaar	1	0,4%
> 12 jaar	0	0,0%
Totaal	268	100,0%

5.5 Leeftijd in volle jaren van alle geplaatste adoptiekinderen via de erkende adoptiediensten - 2009
Bron: VCA Adoptie

6. ERKENNING EN SUBSIDIERING

In het kader van haar opdracht verleende de VCA in 2009 de volgende subsidies.

6.1 VOORBEREIDINGSCENTRA

De voorbereidingscentra ontvingen een basissubsidie van 146 677,62 euro per dienst en een extra subsidie van 5946,29 euro per bijkomend gerealiseerde voorbereidingssessie. De eerste dertien voorbereidingssessies per kalenderjaar worden begrepen onder de basissubsidie, de veertiende en de volgende sessies in het kalenderjaar gelden als bijkomend. In 2009 ontvingen de voorbereidingscentra een totaal van 370 191,94 euro subsidie.

6.2 DIENSTEN VOOR MAATSCHAPPELIJK ONDERZOEK

De subsidieregeling voor de diensten voor maatschappelijk onderzoek viel in 2009 terug op de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2005. De basissubsidie 2009 voor de diensten voor maatschappelijk onderzoek bedroeg 181 457,88 euro, geldend voor 66 gerealiseerde onderzoeken. Voor bijkomend gerealiseerde maatschappelijke onderzoeken werd een extra subsidie van 1702,53 euro toegekend. Twee diensten voor maatschappelijk onderzoek ontvingen in 2009 ook een facultatieve subsidie voor extra personeelsuitbreiding ten behoeve van het inlopen van de wachtlijst (het gaat hier om een maatregel die in 2008 werd ingevoerd). Van deze subsidie werd resp. 23 279,34 en 69 552 euro uitbetaald in 2009. In 2009 ontvingen de diensten voor maatschappelijk onderzoek een totaal van 1 097 086 euro subsidie.

6.3 ADOPTIEDIENSTEN VOOR INTERLANDELIJKE ADOPTIE

De interlandelijke adoptiediensten ontvingen 94 154,50 euro subsidie op jaarbasis. Dit bedrag wordt proportioneel verminderd wanneer het aantal adopties onder een bepaalde drempel zakt. In 2009 ontvingen de adoptiediensten voor interlandelijke adoptie een totaal van 380 087,62 euro subsidie.

6.4 SUBSIDIE GEWEZEN DAC-STATUUT

Twee adoptiediensten voor binnenlandse adoptie ontvingen in 2009 een subsidie voor voormalige DAC-functies, ingevolge het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2001 houdende de toekenning van subsidies aan de initiatiefnemers die personeelsleden tewerkstellen in een gewezen DAC-statuuut. In 2009 ontvingen deze diensten voor ex-DAC-functies een totaal van 109 570 euro subsidie.

6.5 STEUNPUNT NAZORG ADOPTIE

De erkenning van vzw Steunpunt Nazorg Adoptie werd op 20 februari 2009 verlengd van 1 november 2008 tot en met 31 oktober 2009. Op 11 december 2009 werd zij opnieuw verlengd van 1 november 2009 tot en met 31 december 2010.

De Vlaamse Regering kende een facultatieve subsidie van maximaal 192 375 euro toe aan het Steunpunt Nazorg Adoptie voor de periode van 1 november 2008 tot en met 31 oktober 2009 en een bedrag van 192 200 euro voor de periode van 1 november 2009 tot en met 31 december 2010.

In 2009 ontving het Steunpunt Nazorg Adoptie 173 137,50 euro subsidie.

De raad van bestuur van de vereniging financiert hiermee diverse projecten in het kader van nazorg.

6.6 PROJECTEN-PARTNERSHIPS

In 2009 werd een facultatieve subsidie uitgekeerd aan de Vereniging voor Kind en Adoptiegezin (VAG) in Brugge, het Zoekregister en de vzw EVA-Vorming in Antwerpen. In 2009 ontvingen deze initiatieven samen 237 107,32 euro subsidie. Daarnaast kende de Vlaamse Regering op 18 december 2009 een facultatieve subsidie toe aan vzw Ray of Hope i.v.m. de opvolging en overdracht van het adoptiekanaal China van maximaal 67 490,52 euro.

7. SAMENWERKINGSVERBANDEN

Voor de uitvoering van de adoptieregeling is een intensieve samenwerking met verschillende andere instanties vereist. De VCA werkte in de volgende samenwerkingsverbanden mee:

Andere Belgische adoptieoverheden

Op 6 februari, 1 oktober en 29 oktober kwam de Commissie van opvolging en overleg samen. Hierin zijn zowel de verschillende Centrale Autoriteiten inzake adoptie, de dienst Vreemdelingenzaken, Buitenlandse zaken, de parketmagistraten, de jeugdrechters en de kabinetten van de betrokken federale en gemeenschapsministers vertegenwoordigd. Tijdens de overlegmomenten in oktober werd overlegd rond de noodzaak om een wettelijke oplossing te creëren voor de kandidaten van wie het geschiktheidsvonnis zou vervallen. Deze oplossing kwam er begin januari 2010 en verlengt de duur van het geschiktheidsvonnis tot 4 jaar en maakt een verlenging van het geschiktheidsvonnis mogelijk na een nieuwe, verkorte procedure voor de jeugdrechtbank. De VCA onderhoudt goede contacten met de ACC om informatie uit te wisselen en adoptiesamenwerkingen met herkomstlanden te bespreken. Er was een overleg rond een mogelijke samenwerking over de taalgrens heen om voor een in België geboren kind met een handicap een adoptiegezin te vinden. De VCA en de ACC ontvingen samen een medewerker van de dienst Vreemdelingenzaken. In onderling overleg werd gewerkt aan een gemeenschappelijk standpunt rond de interlandelijke intrafamiliale adoptiedossiers en de wenselijkheid van een wetswijziging om een verlenging van het geschiktheidsvonnis mogelijk te maken.

Met de FCA had de VCA regelmatig contacten i.v.m. met het oplossen van problemen die zich stelden in adoptiedossiers.

In april 2009, ter gelegenheid van de consulaire dagen, had de VCA persoonlijk contact met diverse consuls die werk-

zaam zijn in landen waarmee Vlaanderen een adoptiesamenwerking heeft of probeert uit te bouwen.

Jeugdmagistraten

Eind 2008 werd contact opgenomen met elke Vlaamse jeugdrechtbank om een persoonlijk onderhoud van de adoptieambtenaar en de juriste van de VCA met de jeugdrechters en de procureurs te plannen in het voorjaar van 2009.

Tussen 14 januari en 25 juni 2009 bracht de VCA een bezoek aan elk gerechtelijk arrondissement waar zij overleg had met de jeugdrechters en de parketmagistraten verbonden aan de jeugdrechtbanken. Vaak waren ook de griffiers en het administratief personeel aanwezig. Het hoofdoel was de taken en de rol van de VCA toe te lichten, te zoeken naar oplossingen voor praktische (procedure)moeilijkheden, de inzichten van de rechtbanken inzake de screening en het verslag opgemaakt door de diensten voor maatschappelijk onderzoek te vernemen en hun standpunt inzake de omzetting van gewone naar volle adoptie te kennen. Bij die gelegenheid bracht de VCA ook een tijdelijke noodoplossing ter sprake voor kandidaten wier geschiktheidsvonnis zou komen te vervallen. Dankzij de goede verstandhouding met de jeugdrechtbanken konden kandidaten een nieuwe geschiktheidsprocedure opstarten om na positief vonnis een nieuw geschiktheidsvonnis te verkrijgen dat aansloot bij het oorspronkelijke vonnis. De inwerkingtreding van de nieuwe wet op de verlenging van de geschiktheidsvonnissen van 2010 maakte een einde aan deze regeling.

Andere Europese Centrale Autoriteiten

De VCA nam deel aan de jaarlijkse ontmoeting met de andere Europese Centrale Autoriteiten op 15 en 16 oktober 2009 in Oslo en aan de Conferentie rond Adoptie van de Raad van Europa in Straatsburg van 30 november tot 1 december 2009.

Daarnaast werd de samenwerking met de Nederlandse Centrale Autoriteit versterkt met het oog op een betere uitwisseling van ervaringen en kennis.

SSI (Service Social International)

De SSI blijft een onmisbare en belangrijke bron van samenwerking in verband met de informatie betreffende de herkomstlanden. Ook rond de ontwikkeling van een visie op specifieke thema's is de input van de SSI zeer inspirerend. In 2009 werd de SSI ook opnieuw een aantal keren ingeschakeld bij onderzoek naar de adoptabiliteit van kinderen in zelfstandige intrafamiliale adoptiedossiers.

Adoptiesector

In het verder uittekenen van het adoptiebeleid wil de VCA verder blijven werken in nauw overleg met de sector zelf. In 2009 had, naast de overlegmomenten met de coördinatoren van de deelsectoren, ook een 'groot adoptieoverleg' plaats op 26 maart en 19 november waarbij de hele adoptiesector vertegenwoordigd was.

In 2009 werd de huidige kwaliteitsreglementering besproken en geëvalueerd samen met alle voorbereidingscentra, diensten voor maatschappelijk onderzoek, adoptiediensten voor binnenlandse kinderen en interlandelijke adoptiediensten. Deze evaluatieronde dient als voorbereiding van de aanpassing van de reglementering van elke sector aan het decreet van 17 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen.

Staten-Generaal

Op vraag van minister Vandeurzen, werd op 14 december 2009 de aftrap gegeven voor de Staten-Generaal interlandelijke adoptie met een openingscolloquium waar naast Femmie Juffer, professor en onderzoeker aan de universiteit van Utrecht, Nigel Cantwell,

Unicefmedewerker en San-ho Correwijn, vertegenwoordiger van geadopteerden, hun licht lieten schijnen over de interlandelijke adoptie. Diezelfde dag nog kwamen de leden van de verschillende werkgroepen samen rond de thema's voorbereiding en nazorg, geschiktheid, bemiddeling en zelfstandige adoptie en de rol van de overheid. Deze groepen zullen in 2010 nog verschillende keren samenkomen onder leiding van prof. dr. Nicole Vliegen, prof. dr. Frederik Swennen, prof. dr. Wouter Vandenhole en prof. dr. Michel Vandenbroeck.

8. BUITENLANDSE DELEGATIES / MISSIES

In 2009 ging de VCA samen met de FCA en medewerkers van Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en minister van Justitie naar Kazachstan. Aan de oorsprong van deze missie lagen een aantal vastgestelde problemen in Kazachse adoptiedossiers. De modaliteiten van de adoptiesamenwerking werden nadien aangepast om een aantal risico's uit te sluiten.

De VCA ontving in januari 2009 een delegatie uit Nigeria en had nadien, in juli 2009, een onderhoud met de contactpersoon van FIAC in Nigeria. Dit kaderde in het uitwerken van een nieuwe adoptiesamenwerking.

Daarnaast werd in juli 2009 een Ethiopische delegatie ontvangen in het kader van de adoptiesamenwerking van FIAC met dit land.

In verband met de verdere afhandeling door Horizon van de adoptiedossiers uit Rusland had de VCA een onderhoud met hun Russische contactpersoon.

De VCA ontving in september 2009 samen met de FCA en de ACC, een afgevaardigde van de Nederlandse Centrale Autoriteit om de mogelijkheden te bekijken voor een betere samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de centrale autoriteiten van de Europese ontvangstlanden.

De tekst van het Haags Adoptieverdrag (Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie - 's-Gravenhage, 29 mei 1993) is te raadplegen op <http://www.wvc.vlaanderen.be/juriwel/gezinadoptie/regelgeving/pdf/vd230593.pdf>

Kind en Gezin wil, samen met haar partners,
voor elk kind, waar en hoe het ook geboren is
en opgroeit, zoveel mogelijk kansen creëren.

Kind en Gezin
Hallepoortlaan 27
1060 BRUSSEL

adoptie@kindengezin.be
www.kindengezin.be

